

การเปรียบเทียบผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) วิชาภาษาไทย
รูปแบบอัตนัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดราชบุรี

Comparison of Results of Ordinary National Educational Test (O-NET) in Thai language
of Subjective Format for Secondary 3 Students in Ratchaburi Province

ศิริดา บุรชาติ¹ และ ภาณุพงศ์ แก้วดวง^{2*}

Sirida Burachat¹ and Panupong Kaewdoun^{2*}

Received: January 04, 2024; Revised: March 01, 2024; Accepted: April 18, 2024

บทคัดย่อ

ข้อสอบอัตนัยเป็นเครื่องมือในการประเมินที่สะท้อนถึงความสามารถในการใช้ภาษาการเขียนและการสื่อสารอย่างเป็นทางการของผู้เรียน โดยการศึกษาที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลการสอบ O-NET วิชาภาษาไทยในข้อสอบอัตนัยทั้งคะแนนรวมและรายข้อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดราชบุรี และเปรียบเทียบผลการสอบข้อสอบอัตนัยเมื่อปีการศึกษาและสังกัดของโรงเรียนต่างกัน และเพื่อเปรียบเทียบผลของการสอบในปีการศึกษาที่มีข้อสอบอัตนัยกับปีการศึกษาที่ไม่มีข้อสอบอัตนัย โดยประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดราชบุรี ที่เข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ระหว่างปีการศึกษา 2563 ถึง 2565 ในวิชาภาษาไทย โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย t-test และ ANOVA เพื่อเปรียบเทียบระดับคะแนน ผลการศึกษาพบว่า 1) คะแนนเฉลี่ยจากการสอบวิชาภาษาไทย โดยข้อสอบอัตนัยในภาพรวมของนักเรียนในปีการศึกษา 2565 สูงกว่าปี 2564 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ในบางรายข้อคำถามนักเรียนในปีการศึกษา 2565 กลับมีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่า 2) ผลคะแนนเฉลี่ยจากการสอบข้อสอบอัตนัยยังแปรปรวนไปตามปีการศึกษากับสังกัดโรงเรียน โดยนักเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น 3) ผลคะแนนเฉลี่ย O-NET วิชาภาษาไทยที่ไม่มีข้อสอบอัตนัย (ปีการศึกษา 2563) ไม่แตกต่างกับปีที่มีข้อสอบอัตนัยในปีการศึกษา 2564 แต่กลับพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์, ผู้อำนวยการสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

¹Assistant Professor, Director of National Institute of Educational Testing Service (Public Organization)

²นักวิจัยอิสระ

²Independent researcher

*Corresponding Author e-mail: Peth.Panupong@gmail.com

กับปีการศึกษา 2565 จากผลการศึกษาควรมีนโยบายสนับสนุนให้เกิดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีความเชื่อมโยงกับการอ่านออกเขียนได้

คำสำคัญ: การทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET), ข้อสอบอัตนัย, ภาษาไทย,

Abstract

Subjective tests are assessment tools that reflect a learner's language, writing, and formal communication abilities. The purpose of this study is to compare O-NET test results in the Thai language by subjective examinations, both total and individual scores of Secondary 3 students in Ratchaburi Province and compare the results of subjective examinations from different academic years and school affiliations. And compare the results of examinations in academic years that have held subjective examinations - there have been no subjective examinations. The population was Secondary 3 students in Ratchaburi Province who took the O-NET between 2020 and 2022 in the Thai language. Data were analyzed using t-test and ANOVA to compare examination results. The results of the study found that 1) the average score from the language exam The overall subjective examination of students in the 2022 academic year was significantly higher than in 2021. But in some cases, student questions in the 2022 academic year had lower average scores. 2) In addition, it was found that the average scores from the subjective examinations also varied according to the academic year and the school affiliation, with the students under Office of the Private Education Commission has a higher average score than students under Office of the Basic Education Commission and Department of Local Administration. 3) As for the examination results in the academic year where there was a subjective examination - there were no subjective examinations, it was found that the average O-NET score in Thai language without a subjective exam (academic year 2020) is not different from the year in which there was a subjective exam in the 2021 academic year, but significant differences were found with the 2022 academic year. Therefore, the results suggest the need for policies supporting teaching and learning activities related to reading and writing.

Keyword: Ordinary National Educational Test (O-NET), Subjective exam, Thai language

บทนำ

การวัดและประเมินผลคุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียนในระดับชาติ ดำเนินการตามมาตรฐานการเรียนรู้โดยยึดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) โดยสถานศึกษาจะต้องจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และมีการทดสอบที่ได้มาตรฐานไปสู่ระดับชาติ สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) หรือ สทศ. เป็นหน่วยงานสำคัญในการจัดการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test : O-NET) โดยมีวัตถุประสงค์ของการทดสอบเพื่อทดสอบความรู้และความคิดของนักเรียน ตลอดจนข้อมูลจากการประเมินเทียบเคียงคุณภาพการศึกษาในระดับต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้วางแผนการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา และเป็นข้อมูลเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจในระดับนโยบายทางการศึกษา

ต่อมาในปีการศึกษา 2564 สทศ. ได้จัดการทดสอบ O-NET วิชาภาษาไทย รูปแบบอัตนัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นครั้งแรก ร่วมกับข้อสอบแบบปรนัย (Multiple Choice) โดยข้อสอบอัตนัยเป็นการทดสอบวัดความรู้สาระที่ 2 การเขียน หรือการประเมินมาตรฐาน ท 2.1 ของผู้เรียนที่ต้องมีความสามารถในการกระบวนการเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ สามารถแสดงความคิดเห็นและโต้แย้งอย่างมีเหตุผล เป็นต้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) นอกจากนี้ในทางภาษาศาสตร์ การเขียนยังเป็นการสะท้อนถึงความสำเร็จต่อความสามารถในการอ่าน กล่าวคือผู้เรียนต้องมีความรู้เกี่ยวกับระบบการเขียน (Knowledge of the Writing) ในลักษณะทั้งที่เป็นตัวเขียนและตัวพิมพ์ รวมไปถึงการสะกดคำ การผสมคำ และความเข้าใจความหมายของสัญลักษณ์ทางการเขียนของภาษานั้น ซึ่งการรู้คำศัพท์เป็นจำนวนมาก การพัฒนาความสามารถและการใช้โครงสร้างทางไวยากรณ์ที่ซับซ้อน รูปแบบการเขียน และมีการสะกดคำที่ดี สิ่งเหล่านี้เกิดจากการบันทึกสะสมความเข้าใจทางภาษาจากการอ่าน (Krashen, 1993; William, 1986)

จากรายงานผล O-NET วิชาภาษาไทย รูปแบบอัตนัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มักพบข้อบกพร่องในการเขียนที่ควรพัฒนา คือ การเขียนใจความสำคัญเขียนไม่ครบถ้วน ปรับแต่งจนผิดความหมาย หลักการใช้ภาษา มักใช้ภาษาสนทนาตามช่วงวัย และเขียนผิดค่อนข้างมาก เป็นต้น และเมื่อต้องเขียนแสดงข้อคิดเห็น มักมีการเขียนพาดพิง แสดงความคิดความรู้สึกอย่างไม่เหมาะสม มีการลำดับเรื่องราวหรือเชื่อมโยงความคิดที่สับสน (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2566a) และจากการรายงานผลค่าสถิติพื้นฐานผลการทดสอบ O-NET ในรายวิชาภาษาไทยของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดราชบุรี 7 ปีย้อนหลัง ตั้งแต่ปีการศึกษา 2559 จนถึง 2565 พบว่ามีระดับผลการสอบ O-NET ในวิชาภาษาไทยสูงขึ้นทุกปี ยกเว้นปีการศึกษา 2565 ที่ผลการทดสอบลดลง และผลการสอบของนักเรียนยังสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยในระดับประเทศทุก ๆ ปี แม้ต้องเผชิญสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา

(สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2566b) ดังนั้นจึงมีความสนใจศึกษาผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานในวิชาภาษาไทยของนักเรียนในจังหวัดราชบุรี

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องยังไม่พบการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบผลการทดสอบในรูปแบบข้อสอบอัตนัย ซึ่งเป็นระดับการเรียนรู้ที่สำคัญต่อทักษะการเขียนของผู้เรียนในการนำผลการทดสอบไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและคุณภาพการศึกษาของนักเรียน รวมทั้งเมื่อนำข้อสอบในรูปแบบอัตนัยมาใช้มีผลกระทบต่อระดับคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานวิชาภาษาไทยอย่างไรกับปีที่ยังไม่นำข้อสอบอัตนัยมาใช้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานวิชาภาษาไทยในรูปแบบอัตนัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างปีการศึกษา 2564 – 2565 ในจังหวัดราชบุรี และทบทวนการนำข้อสอบอัตนัยในการวัดและประเมินผลทางการศึกษาระหว่างปีที่ไม่ใช่ข้อสอบอัตนัย (ปีการศึกษา 2563) และปีที่มีข้อสอบอัตนัย เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการจัดการเรียนรู้สำหรับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดราชบุรี ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ในการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยกระดับทางการศึกษาให้สอดคล้องในแต่ละบริบทหรือสังกัดของโรงเรียนให้เป็นไปตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 รวมทั้งเพื่อเป็นข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการวัดและประเมินผลทางการศึกษาระดับชาติและระดับโรงเรียน

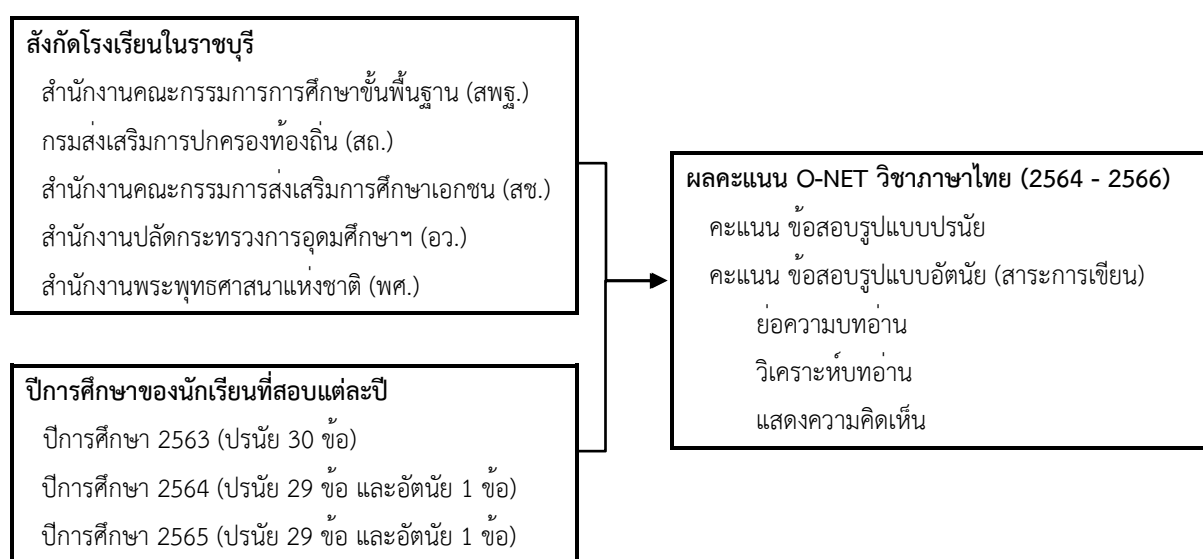
วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบผลการสอบ O-NET วิชาภาษาไทยในข้อสอบอัตนัย ระหว่างปีการศึกษา 2564 กับ 2565 ทั้งจำแนกตามรายข้อและคะแนนรวม
2. เพื่อศึกษาผลสัมพัทธ์ระหว่างปีการศึกษาที่เข้าสอบกับสังกัดโรงเรียนของนักเรียนต่อผลการสอบ O-NET วิชาภาษาไทยในข้อสอบอัตนัย ระหว่างปีการศึกษา 2564 กับ 2565
3. เพื่อเปรียบเทียบผลการสอบ O-NET วิชาภาษาไทย ในปีการศึกษาที่มีการจัดสอบข้อสอบอัตนัย (ปี 2564 และ 2565) กับปีการศึกษาที่ไม่มีข้อสอบอัตนัย (ปี 2563)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยที่ใช้ข้อมูลผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) วิชาภาษาไทยย้อนหลังจากฐานข้อมูล สทศ. ระหว่างปีการศึกษา 2563 จนถึงปีการศึกษา 2565 โดยโครงสร้างของข้อสอบแบบอัตนัยวิชาภาษาไทยในปีการศึกษา 2564 และ 2565 แบ่งออกเป็น 3 ข้อย่อย แต่ละข้อย่อยจะประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัดหลัก และแตกออกไปแต่ละตัวชี้วัดในการให้คะแนน ดังนี้ ข้อที่ 1) การย่อความบทอ่าน ประกอบด้วย ด้านเขียนตรงตามคำสั่ง ด้านเนื้อหา (ได้แก่ ใจความสำคัญ ลำดับความคิด และหลักการเขียนย่อความ) ด้านการใช้ภาษา (ได้แก่ การสะกดคำ การใช้คำ และประโยค) ข้อที่ 2) การเขียนวิเคราะห์บทอ่านตามที่โจทย์กำหนด ประกอบด้วย ด้านเขียนตรงตามคำสั่ง ด้านเนื้อหา (ได้แก่ จุดมุ่งหมายและวิธีปฏิบัติ

และวิธีการนำเสนอ/ลำดับความคิด) ด้านการใช้ภาษา (ได้แก่ การสะกดคำ การใช้คำ และประโยค) ข้อที่ 3) การเขียนแสดงความคิดเห็นต่อบทอ่าน ประกอบด้วย ด้านเขียนตรงตามคำสั่ง ด้านเนื้อหา (ได้แก่ การยกตัวอย่าง ข้อคิดเห็น เหตุผลสนับสนุน ลำดับความคิด และหลักการเขียนแสดงความคิดเห็น) ด้านการใช้ภาษา (ได้แก่ การใช้คำ และประโยค) ทั้งในปีการศึกษา 2564 และ 2565 ทำให้สามารถเปรียบเทียบผลการทดสอบระหว่างปีได้ และจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพทางการศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่แตกต่างกันไปตามการบริหารงานหรือบริบทของสถานศึกษา (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2566b; ปณิตดา หัสปราบ และนันทนา จันทร์ผืน, 2564; ตรีคม พรหมมาบุญ และคนอื่น, 2564) กำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการศึกษา

ประชากรในการศึกษา

ประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดราชบุรีทั้งหมดที่เข้ารับการทดสอบ O-NET ในวิชาภาษาไทยเป็นรายบุคคล กับสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ในปี 2564 - 2566 หรือระหว่างปีการศึกษา 2563 - 2565 โดยประชากรที่นำมาศึกษาในการคิดค่าสถิติไม่รวมผู้เข้าสอบ ดังนี้ นักเรียนที่มีความบกพร่อง/พิการ นักเรียนที่สมัครหน้าสนามสอบ นักเรียนที่ทำกระดาษคำตอบหาย นักเรียนเข้าสอบแต่ไม่ทำข้อสอบ และนักเรียนที่ทำการทุจริตในการสอบ โดยนักเรียนส่วนใหญ่เข้าสอบในปีการศึกษา 2565 มากที่สุด รองลงมาเป็นปีการศึกษา 2563 และปีการศึกษา 2564 ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่ที่เข้ารับการทดสอบ O-NET ในวิชาภาษาไทยเป็นนักเรียนที่เรียนอยู่ในสังกัดโรงเรียนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้เข้ารับการทดสอบในแต่ละปี

สังกัดโรงเรียน	ปีการศึกษา 2563		ปีการศึกษา 2564		ปีการศึกษา 2565	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	1,937	63.63	1,636	69.65	3,124	58.13
- สพป.ราชบุรี เขต 1	1,406	46.19	1,246	76.16	2,302	73.69
- สพป.ราชบุรี เขต 2	335	11.01	228	13.94	488	15.62
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาราชบุรี	196	6.43	162	9.90	334	10.69
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	187	6.14	143	5.73	425	7.91
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน	832	27.33	510	6.78	1,780	33.12
สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา	84	2.76	46	7.41	45	0.84
สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	4	0.13	14	5.02	-	-
จังหวัดราชบุรี	3,044	100.00	2,349	100.00	5,374	100.00

ในปีการศึกษา 2565 ไม่มีผู้เข้าสอบจากสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ: พศ.

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในวิชาภาษาไทยที่ สทศ. ได้ดำเนินการจัดสอบไปแล้วและเก็บรวบรวมเป็นฐานข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

แบบทดสอบ O-NET ข้อสอบวิชาภาษาไทย ในปีการศึกษา 2563 โดย สทศ. ได้ดำเนินการจัดการทดสอบ O-NET วิชาภาษาไทย เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2564 ข้อสอบมีจำนวนทั้งสิ้น 30 ข้อ ในรูปแบบปรนัย โดยในปีนี้ยังไม่มี การทดสอบในรูปแบบอัตนัย

แบบทดสอบ O-NET ข้อสอบวิชาภาษาไทย ปีการศึกษา 2564 โดย สทศ. ได้ดำเนินการจัดการทดสอบ O-NET วิชาภาษาไทย เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2565 ข้อสอบมีจำนวนทั้งสิ้น 30 ข้อ ประกอบด้วยข้อสอบ 2 รูปแบบ ได้แก่ (1) รูปแบบปรนัย จำนวน 29 ข้อ คือ ข้อ 1 – 29 และ (2) รูปแบบอัตนัย จำนวน 1 ข้อ คือ ข้อ 30 การเขียนย่อความและแสดงความคิดเห็นของบทอ่าน ประกอบด้วยข้อสอบจำนวน 3 ข้อย่อย ได้แก่ 30.1 เขียนย่อความจากบทอ่าน 30.2 วิเคราะห์จุดมุ่งหมายของบทอ่านพร้อมระบุสิ่งที่ผู้เขียนต้องการให้ผู้อ่านปฏิบัติ และ 30.3 เขียนแสดงความคิดเห็นจากบทอ่าน

แบบทดสอบ O-NET ข้อสอบวิชาภาษาไทย ปีการศึกษา 2565 โดย สทศ. ได้ดำเนินการจัดการทดสอบ O-NET วิชาภาษาไทย เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2566 ข้อสอบมีจำนวนทั้งสิ้น 30 ข้อ ประกอบด้วยข้อสอบ 2 รูปแบบ ได้แก่ (1) รูปแบบปรนัย จำนวน 29 ข้อ คือ ข้อ 1 – 29 และ (2) รูปแบบอัตนัย จำนวน 1 ข้อ คือ ข้อ 30. การเขียนย่อความและแสดงความคิดเห็นของบทอ่าน จำแนกเป็น 3 ข้อย่อย ได้แก่ 30.1 การย่อความบทอ่าน 30.2 การเขียนวิเคราะห์บทอ่านตามที่โจทย์กำหนด และ 30.3 การเขียนแสดงความคิดเห็นต่อบทอ่าน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ซึ่งเป็นข้อมูลทุติยภูมิจากฐานข้อมูลกลางของ สทศ. โดยเรียกใช้เฉพาะข้อมูลย้อนหลังจากการเขียนโปรแกรม Structured Query Language (SQL) ข้อมูลที่ได้ผ่านการตรวจสอบความครบถ้วนและความถูกต้องจากโปรแกรม SQL แล้ว ดังนั้นผลการทดสอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดราชบุรี ที่เข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ในวิชาภาษาไทย ระหว่างปีการศึกษา 2563 ถึงปีการศึกษา 2565 เป็นผลคะแนนรายบุคคล จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการอธิบายและทำความเข้าใจผลการสอบ O-NET วิชาภาษาไทยในข้อสอบอัตนัย ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงมาตรฐาน และในการเปรียบเทียบผลการทดสอบ O-NET วิชาภาษาไทยในข้อสอบอัตนัย สังกัดโรงเรียนและปีการศึกษา โดยใช้สถิติอนุมาน ได้แก่ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA)

ผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบผลการสอบ O-NET ในข้อสอบอัตนัยจำแนกตามปีการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการตอบวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อเปรียบเทียบผลการสอบ O-NET ในวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดราชบุรี ในข้อสอบอัตนัยระหว่างปีการศึกษา 2564 และ 2565 จะทำการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มนักเรียนระหว่าง 2 ปี โดยมีสมมติฐานการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เข้าสอบในปีการศึกษา 2564 มีคะแนนในการทำข้อสอบอัตนัยไม่แตกต่างกับนักเรียนที่เข้าสอบในปีการศึกษา 2565 ซึ่งทำการทดสอบด้วยสถิติ t-test ทั้งในภาพรวมและรายข้อของข้อสอบอัตนัย มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบผลการสอบ O-NET ในข้อสอบอัตนัย

ปีการศึกษา	N	M	SD	Levene's Test	Mean Difference	t-test		
						t	df	p
ภาพรวมข้อสอบอัตนัย (30 คะแนน)								
ปี 2564	2,349	16.41	6.25	24.061***	0.385	2.425*	48.44.946	0.015
ปี 2565	5,374	16.79	6.81					
ข้อที่ 1: ย่อความบทความ (10 คะแนน)								
ปี 2564	2,349	6.54	2.26	135.017***	0.468	7.875***	5310.706	<.001
ปี 2565	5,374	6.08	2.70					

ปีการศึกษา	N	M	SD	Levene's Test	Mean Difference	t-test		
						t	df	p
ข้อที่ 2: วิเคราะห์หีบทอ่าน (5 คะแนน)								
ปี 2564	2,349	2.05	1.26	1525.156***	0.107	2.873**	6719.753	0.004
ปี 2565	5,374	1.95	1.97					
ข้อที่ 3: แสดงความคิดเห็น (15 คะแนน)								
ปี 2564	2,349	7.81	4.30	0.798	0.960	9.346***	7721.000	<.001
ปี 2565	5,374	8.77	4.09					

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลการสอบ O-NET วิชาภาษาไทยในข้อสอบอัตนัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ผลของคะแนนรวมในข้อสอบอัตนัย (30 คะแนน) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สอบในปีการศึกษา 2564 จะมีคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกับนักเรียนที่สอบในปีการศึกษา 2565 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผลการทดสอบในปีการศึกษา 2565 มีคะแนนรวมสูงกว่าผลการทดสอบในปีการศึกษา 2564 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อคำถามจะพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สอบในปีการศึกษา 2564 มีคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกับนักเรียนที่สอบในปีการศึกษา 2565 ทั้งในข้อคำถามข้อที่ 1: ย่อความบทอ่าน (10 คะแนน) ข้อที่ 2: วิเคราะห์บทอ่าน (5 คะแนน) และข้อคำถามข้อที่ 3: แสดงความคิดเห็น (15 คะแนน) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

โดยในภาพรวมคะแนนรวมในข้อสอบอัตนัย (30 คะแนน) ผลการทดสอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในปีการศึกษา 2565 ($M = 16.79$, $SD = 6.81$) มีคะแนนรวมสูงกว่าผลการทดสอบในปีการศึกษา 2564 ($M = 16.41$, $SD = 6.25$) แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านกลับพบว่า ผลการทดสอบของนักเรียนในปีการศึกษา 2564 ในข้อคำถามข้อที่ 1: ย่อความบทอ่าน และข้อที่ 2: วิเคราะห์บทอ่าน มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าผลการทดสอบในปีการศึกษา 2565 แต่ในข้อคำถามข้อที่ 3: แสดงความคิดเห็น ผลการทดสอบในปีการศึกษา 2565 มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าปีการศึกษา 2564 อย่างไรก็ตามเนื่องด้วยข้อคำถามข้อที่ 3: แสดงความคิดเห็น (15 คะแนน) มีค่าน้ำหนักความสำคัญหรือเกณฑ์การให้คะแนนมากกว่ารายข้ออื่น ๆ ทำให้ผลคะแนนในภาพรวมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในปีการศึกษา 2565 สูงกว่าปี 2564 นอกจากนี้เมื่อทำการวิเคราะห์เชิงลึก กลับพบว่าข้อสอบ “จงเขียนวิเคราะห์บทอ่านตามโจทย์ที่กำหนด (5 คะแนน)” มีผู้ได้คะแนน 0 คะแนนเกือบครึ่งหนึ่งของผู้เข้าสอบ โดยในปีการศึกษาปี 2564 คิดเป็นร้อยละ 49.43 และปี 2565 คิดเป็นร้อยละ 44.32 ของนักเรียนที่เข้าสอบในปีนั้น ๆ

2. ผลการเปรียบเทียบผลการสอบ O-NET ในข้อสอบอัตนัย จำแนกตามสังกัดโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการตอบวัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาผลปฏิสัมพันธ์ระหว่างปีการศึกษาและสังกัดโรงเรียนของนักเรียนและผลการเปรียบเทียบผลการสอบ O-NET ในวิชาภาษาไทยรูปแบบอัตนัยเมื่อนักเรียนมีความแตกต่างกันไประหว่างปีการศึกษาและสังกัดโรงเรียนของนักเรียนหรือไม่ โดยมีสมมติฐาน

การวิจัย คือ ปีการศึกษาที่นักเรียนเข้าสอบและสังกัดโรงเรียนไม่ทำให้ผลคะแนนในการทำข้อสอบอัตนัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แตกต่างกัน ซึ่งทำการทดสอบด้วยสถิติ Two-way ANOVA โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 3 แสดงผลการเปรียบเทียบเชิงซ้อนข้อสอบอัตนัยในวิชาภาษาไทยตามสังกัดและปีการศึกษา

ขนาดโรงเรียน	N	M	SD	ผลต่างคะแนนเฉลี่ย ปี 2564 – ปี2565
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน: สพฐ.				
ปีการศึกษา 2564	1,636	16.36	6.39	0.225
ปีการศึกษา 2565	3,124	16.13	7.09	
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น: สถ.				1.454*
ปีการศึกษา 2564	143	14.79	5.82	
ปีการศึกษา 2565	425	16.25	6.40	
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน: สช.				
ปีการศึกษา 2564	510	17.08	5.78	0.966**
ปีการศึกษา 2565	1,780	18.04	6.18	
สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา: อว.				
ปีการศึกษา 2564	46	17.75	6.43	0.825
ปีการศึกษา 2565	45	18.58	6.86	

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 แสดงผลการเปรียบเทียบเชิงซ้อนข้อสอบอัตนัยในวิชาภาษาไทยตามสังกัดและปีการศึกษา

ขนาดโรงเรียน	N	M	SD	ผลต่างคะแนนเฉลี่ย			
				สถ.	สช.	อว.	พศ.
ปีการศึกษา 2564							
สพฐ.	1,636	16.36	6.39	1.564	0.718	1.396	6.145**
สถ.	143	14.79	5.82	-	2.282**	2.960	4.579
สช.	510	17.08	5.78	-	-	0.678	6.861**
อว.	46	17.75	5.73	-	-	-	7.538**
พศ.	14	10.21	6.43	-	-	-	-
ปีการศึกษา 2565							
สพฐ.	3,124	16.13	7.09	0.115	1.909***	2.446	-
สถ.	425	16.25	6.40		1.794***	2.331	-
สช.	1,780	18.04	6.18	-	-	0.537	-
อว.	45	18.58	6.86	-	-	-	-

*** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001, ** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 และ 4 พบว่า ผลการสอบ O-NET วิชาภาษาไทยในข้อสอบอัตนัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผลสัมพัทธ์ระหว่างปีการศึกษากับสังกัดโรงเรียน ซึ่งผลสัมพัทธ์มีค่า F เท่ากับ 4.633 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าผลการสอบ O-NET วิชาภาษาไทยในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จะแปรปรวนไปตามปีการศึกษาและสังกัดโรงเรียน หรือระดับของคะแนนเฉลี่ยจากการสอบ O-NET วิชาภาษาไทยรูปแบบอัตนัยได้รับผลกระทบจากความแตกต่างไปตามปีการศึกษาและสังกัดโรงเรียน ดังนั้นจึงต้องทำการเปรียบเทียบเชิงซ้อนในแต่ละระดับของกลุ่มย่อยด้วย Bonferroni

โดยพบว่า ในปีการศึกษา 2564 นักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนสังกัด พศ. ($M = 10.21, SD = 6.43$) จะมีผลการสอบวิชาภาษาไทยในข้อสอบอัตนัยแตกต่างกับนักเรียนที่อยู่ในสังกัดอื่น ๆ ได้แก่ สพฐ. ($M = 16.36, SD = 6.39$) สช. ($M = 17.08, SD = 5.78$) และ อว. ($M = 17.75, SD = 5.73$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นนักเรียนที่อยู่ในสังกัด สด. สำหรับนักเรียนที่อยู่ในสังกัด สด. ($M = 14.79, SD = 5.82$) จะมีผลการสอบข้อสอบอัตนัยแตกต่างกับนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนสังกัด สช. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนผลอื่น ๆ ของนักเรียนที่อยู่ในสังกัดต่างกันมีผลคะแนนเฉลี่ยข้อสอบอัตนัยในวิชาภาษาไทยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนในปีการศึกษา 2565 พบว่า นักเรียนที่อยู่ในสังกัด สช. ($M = 18.04, SD = 6.18$) จะมีผลการสอบข้อสอบอัตนัยแตกต่างกับนักเรียนที่อยู่ใน สพฐ. ($M = 16.13, SD = 7.09$) และ สด. ($M = 16.25, SD = 6.50$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนนักเรียนที่อยู่ในสังกัดที่ต่างกันมีผลคะแนนเฉลี่ยข้อสอบอัตนัยในวิชาภาษาไทยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้จะเห็นได้ว่าระหว่างปีการศึกษา 2564 และปีการศึกษา 2565 ผลการสอบข้อสอบอัตนัยของนักเรียนมีพัฒนาการขึ้นโดยนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนในสังกัด สด. และ สช. จะมีผลคะแนนเฉลี่ยข้อสอบอัตนัยในวิชาภาษาไทยสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นนักเรียนที่อยู่ในสังกัด สพฐ. มีลดลงแต่ไม่มากนัก

3. ผลการเปรียบเทียบผลการสอบ O-NET ระหว่างปีที่มีข้อสอบอัตนัยและไม่มีข้อสอบอัตนัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการตอบวัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อเปรียบเทียบผลคะแนนรวมของการสอบ O-NET วิชาภาษาไทย ในปีการศึกษาที่มีการจัดสอบข้อสอบอัตนัย (ปี 2564 และ 2565) กับปีการศึกษาที่ไม่มีข้อสอบอัตนัย (ปี 2563) ซึ่งใช้ผลคะแนนรวมการสอบ O-NET วิชาภาษาไทย โดยมีสมมติฐานการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สอบในปีการศึกษา 2564 และ 2565 จะต้องมีความแตกต่างของ O-NET วิชาภาษาไทยไม่แตกต่างกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สอบในปีการศึกษา 2563 ทำการทดสอบด้วยสถิติ One-way ANOVA เพื่อเปรียบเทียบผลคะแนนรวม O-NET ในวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดราชบุรี

ตารางที่ 5 แสดงผลการเปรียบเทียบเชิงซ้อนผลการสอบ O-NET ปีที่ไม่มีข้อสอบอัตนัย – ปีที่มีข้อสอบอัตนัย

ปีการศึกษา	N	M	SD	ผลต่างคะแนนเฉลี่ย	
				ปีที่มีอัตนัย (ปี 2564)	ปีที่มีอัตนัย (ปี 2565)
ปีที่ไม่มีอัตนัย (ปี 2563)	3,044	56.50	15.49	0.634	1.842***
ปีที่มีอัตนัย (ปี 2564)	2,349	55.86	15.91	-	1.208**
ปีที่มีอัตนัย (ปี 2565)	5,374	54.65	16.44	-	-

$$F = 13.820, p < .001$$

*** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001, ** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบผลการสอบ O-NET ระหว่างปีที่มีข้อสอบอัตนัยและไม่มีข้อสอบอัตนัย พบว่า ผลคะแนนรวมของการสอบ O-NET วิชาภาษาไทยมีอย่างน้อย 1 ปีการศึกษาที่แตกต่างกัน ซึ่งมีค่า F เท่ากับ 13.820 และมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงทำการเปรียบเทียบรายคู่ต่อไปด้วย Scheffe โดยพบว่า ผลคะแนนเฉลี่ย O-NET ในวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่สอบในปีการศึกษา 2563 ซึ่งยังไม่มี การนำข้อสอบอัตนัยมาใช้ ($M = 56.50, SD = 15.49$) มีคะแนนเฉลี่ยไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญกับนักเรียนที่สอบในปี 2564 ที่มีการนำข้อสอบอัตนัยมาใช้ ($M = 55.86, SD = 15.91$) แต่พบความแตกต่างของผลคะแนนเฉลี่ย O-NET ในวิชาภาษาไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างนักเรียนที่สอบในปี 2563 กับนักเรียนที่สอบปี 2565 ที่มีการใช้ข้อสอบอัตนัยมาใช้ ($M = 54.65, SD = 16.44$) นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบผลคะแนนเฉลี่ยรวม การสอบ O-NET วิชาภาษาไทยระหว่างปีที่มีการจัดสอบโดยใช้ข้อสอบอัตนัย (ปีการศึกษา 2564 - 2565) พบว่า นักเรียนที่สอบในปีการศึกษา 2564 มีผลของคะแนนเฉลี่ย O-NET ในวิชาภาษาไทยแตกต่างกับนักเรียนที่สอบในปีการศึกษา 2565 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

เพื่อตอบวัตถุประสงค์ในการวิจัยข้อที่ 1 เพื่อเปรียบเทียบผลการสอบ O-NET วิชาภาษาไทยในข้อสอบอัตนัย ระหว่างปีการศึกษา 2564 กับ 2565 ทั้งจำแนกตามรายข้อ และคะแนนรวม ผลการศึกษาไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยโดยพบว่า นักเรียนที่สอบในปีการศึกษา 2564 จะมีคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกับนักเรียนที่สอบในปีการศึกษา 2565 ทั้งคะแนนอัตนัยในภาพรวมและรายด้าน โดยจากการทำข้อเขียนอัตนัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเรื่อง “จงเขียนวิเคราะห์บทอ่านตามโจทย์ที่กำหนด (5 คะแนน)” มีผู้ได้คะแนน 0 คะแนน เกือบครึ่งหนึ่งของผู้เข้าสอบในจังหวัดราชบุรีทั้งในปี 2564 และ 2565 แม้ว่าตัวชี้วัดในเรื่องการวิเคราะห์บทความจะมีค่าน้ำหนักความสำคัญน้อยกว่าข้อคำถามอื่น ๆ ในข้อสอบอัตนัย แต่ข้อสอบ “จงเขียนวิเคราะห์บทอ่านตามโจทย์ที่กำหนด” เป็นหนึ่งในความสามารถที่ผู้เรียนต้องมีเพื่อการอ่านจับใจความ หากผู้อ่านจับใจความได้ก็จะทำให้เข้าใจสิ่งที่อ่านและสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งเมื่อเทียบกับหลักสูตรแกนกลางวิชาภาษาไทย พ.ศ. 2551 ผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 ควรมีความสามารถใน

การเขียน (สาระการเขียน) การเขียนย่อความ/วิเคราะห์ วิจัย จากสื่อต่าง ๆ เช่น เรื่องสั้น บทความวิชาการ คำปราศรัย สุนทรพจน์ รวมทั้งการเขียนบรรยายและพรรณนา ผู้เรียนควรมีความสามารถในการอ่าน (สาระการอ่าน) สามารถอ่านจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน ระบุนัยสำคัญและรายละเอียด การลำดับความ และความเป็นไปได้ของเรื่อง และความสามารถในการวิเคราะห์และจำแนกข้อเท็จจริง ข้อมูลสนับสนุน เป็นต้น ซึ่งความเข้าใจจากการอ่านบทความจะสะท้อนผ่านการเขียนหรือตอบข้อสอบอัตนัยโดยการจับใจความและวิเคราะห์บทความ ตามแนวคิด Bloom's Taxonomy (Bloom et al, 1956) นอกจากนี้ในการวัดและประเมินผลทางการศึกษาของผู้เรียนในการวิเคราะห์บทความตามแนวคิดจิตวิทยาภาษาศาสตร์ Coady (1979) ได้อธิบายเกี่ยวกับการอ่านเพื่อการเรียนรู้ต้องอาศัยการปฏิสัมพันธ์ของปัจจัย 3 ประการ 1) ความสามารถทางความคิด 2) ความรู้เดิม 3) กลวิธีการบวนการ นอกจากนี้ Goodman (1987) กล่าวว่า ผู้อ่านพยายามสร้างข้อความขึ้นมาใหม่จากข้อความเดิมในเรื่องการสร้างความหมายของผู้อ่านเป็นกระบวนการวัฏจักร คือ กระทำการ สุ่มข้อความ การเดาเรื่อง การทดสอบว่าสิ่งที่ผู้อ่านคิดถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ ซึ่งการอ่านเพื่อเขียนวิเคราะห์บทความตามโจทย์ที่กำหนด ต้องอาศัยความรู้เดิมเป็นปัจจัยสำคัญอันดับหนึ่ง อาจกล่าวได้ว่า บทความในข้อสอบอัตนัยอาจเป็นเรื่องราวใหม่สำหรับผู้สอบ ไม่ได้อาศัยความรู้เดิมของผู้สอบ ทำให้คะแนนในข้อสอบด้านนี้ของผู้สอบในปี 2564 และปี 2565 ได้ 0 คะแนนเกือบครึ่งหนึ่งของผู้สอบทั้งหมด ดังนั้นการเลือกบทความที่นำมาให้ผู้สอบอ่านเพื่อเขียนเป็นเรื่องที่สำคัญ

ในวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาผลปฏิสัมพันธ์ระหว่างปีการศึกษา 2564 – 2565 กับสังกัดของโรงเรียนที่นักเรียนอยู่ต่อผลการสอบ O-NET วิชาภาษาไทยในข้อสอบอัตนัย ผลการศึกษาเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยบางส่วนโดยพบว่า คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบวิชาภาษาไทยรูปแบบข้อสอบอัตนัยแปรปรวนไปตามปีการศึกษากับสังกัดโรงเรียน โดยนักเรียนในสังกัด สข. มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนในสังกัด สพฐ. และ สด. ในทุกปี โดยเฉพาะในปี 2565 สูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญ และนักเรียนที่อยู่ในสังกัด สพฐ. มีคะแนนเฉลี่ยลดลงแต่ไม่มากนัก ต่างจากนักเรียนที่อยู่ในสังกัดอื่น ๆ กลับมีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้น ระหว่างปีการศึกษา 2564 และ 2565 ซึ่งสอดคล้องกับรายงานผลของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (2566b) โดยผลการทดสอบวิชาภาษาไทยรูปแบบข้อสอบอัตนัยในระดับประเทศโดยคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบวิชาภาษาไทยรูปแบบข้อสอบอัตนัยในปีการศึกษา 2565 ($M=16.09$) จะมีคะแนนเฉลี่ยทั้งประเทศสูงกว่าปีการศึกษา 2564 ($M=14.40$) แต่เมื่อพิจารณาถึงสังกัดนักเรียนในสังกัด สพฐ. ในปีการศึกษา 2565 กลับมีคะแนนเฉลี่ยลดลงจากปีก่อนหน้า เช่นเดียวกับนักเรียนในจังหวัดราชบุรี ซึ่งคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบวิชาภาษาไทยรูปแบบข้อสอบอัตนัยของนักเรียนในสังกัด สพฐ. จังหวัดราชบุรี ที่ลดลงอาจเป็นผลมาจากการทำคะแนนในเรื่อง “ย่อความบทความ (10 คะแนน)” และ “วิเคราะห์บทความ (5 คะแนน)” อย่างมีนัยสำคัญ ตัวอย่างข้อผิดพลาดที่มักพบในการย่อความ เช่น ใจความสำคัญที่ผู้เรียนนำมาเขียนยังไม่ครบถ้วน ขาดการยกตัวอย่าง ย่อความไม่แตกต่างจากบทความ เป็นต้น และตัวอย่างข้อผิดพลาดที่มักพบในการวิเคราะห์บทความ เช่น มักใช้ภาษาพูด ผู้สอบตอบผิดประเด็น เป็นต้น (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2566a) ซึ่งปัญหาเหล่านี้ อาจก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับทักษะ

การสื่อสารในด้านการพูด การเขียน และการแสดงออก ในภายหลัง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566) นอกจากนี้ความสามารถในการอ่านเขียนยังเป็นคุณลักษณะหนึ่งของการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการจัดการข้อมูล (Information Management) ในยุคที่เยาวชนมีข้อมูลเนื้อหาที่หลากหลาย และหลายช่องทาง

สำหรับวัตถุประสงค์ในการวิจัยข้อที่ 3 เพื่อเปรียบเทียบผลการสอบ O-NET วิชาภาษาไทย ในปีการศึกษาที่มีการจัดสอบข้อสอบอัตนัย (ปี 2564 และ 2565) กับปีการศึกษาที่ไม่มีข้อสอบอัตนัย (ปี 2563) ผลการศึกษาเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยบางส่วน โดยพบว่าระหว่างในปีการศึกษาที่ยังไม่ใช้ข้อสอบอัตนัย ผู้สอบมีคะแนนเฉลี่ยไม่แตกต่างกับปีที่เริ่มมีข้อสอบอัตนัย (ปี 2564) แต่กลับพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในปีถัดไปที่มีข้อสอบอัตนัยหรือในปีการศึกษา 2565 ซึ่งผู้สอบมีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่าผู้สอบในปี 2563 ที่ยังไม่มีมีการนำข้อสอบอัตนัยมาใช้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ผลต่าง = 1.842) เป็นไปได้ว่าผู้สอบในปี 2565 จะทำคะแนนเฉลี่ยในส่วนของปรนัยลดลง พิจารณาได้จากผลการเปรียบเทียบผลการสอบเฉพาะข้อสอบอัตนัยระหว่างปี 2564 และ 2565 ในตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่าปี 2565 ผู้สอบทำคะแนนเฉลี่ยข้อสอบอัตนัยสูงกว่าปี 2564 อย่างมีนัยสำคัญ แต่อย่างไรก็ตามหากพิจารณาในภาพรวมผลต่างของคะแนนเฉลี่ยรวม (ปรนัยและอัตนัย) ผลต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ย ปี 2563 และ 2565 ไม่มากนัก เมื่อพิจารณาถึงความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ด้วยเทคนิคการเทียบกับกลุ่มที่รู้จัก (Known-Group Technique) กล่าวคือ ผู้สอบในทุกปีมีลักษณะเด่นชัดเหมือนกันคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังนั้นต้องมีลักษณะเด่นชัดเหมือนกันหรือไม่แตกต่างกันในทั้ง 3 ปีการศึกษา ซึ่งผลระหว่างปีการศึกษา 2563 และ 2564 มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง แต่ระหว่างปีการศึกษา 2563 และ 2565 มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างไม่สอดคล้องกัน แต่ระดับความต่างไม่มากนัก ซึ่งความเที่ยงตรงอาจได้รับผลกระทบจากปัจจัยความเป็นเอกพันธ์ของกลุ่มผู้ตอบ (ศรัณย์ พิมพ์ทอง, 2564) กล่าวคือ ผู้สอบในปีการศึกษา 2565 มีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาไทย ถดถอย เห็นได้จากปีการศึกษา 2564 และ 2565 ผลคะแนนเฉลี่ยรวมการสอบ O-NET วิชาภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตามควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างในข้อสอบ นอกจากนี้ผลการศึกษายังทำให้เห็นว่าการศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และการเรียนทางไกลหรือออนไลน์ที่ทำให้ผู้เรียนได้รับการฝึกทักษะเชิงปฏิบัติลดลง ทำให้เกิดภาวะการเรียนรู้ถดถอย (Learning Loss) ในความรู้ความสามารถทางภาษาของนักเรียน ทั้งทางด้านการอ่านออกเขียนได้ ขาดทักษะการสื่อสาร และยังส่งผลกระทบทางอ้อมต่อการเสียโอกาสในการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ภายนอกและการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566) ซึ่งผลคะแนนเฉลี่ยรวมการสอบ O-NET นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดราชบุรีได้รับผลกระทบไม่มากนัก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาหลักสูตรและการสอน

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้สอน เพื่อพัฒนาทักษะของผู้เรียน ผู้สอนควรให้ความสำคัญในสาระการเขียนและสาระการอ่านตามหลักสูตรแกนกลาง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการสรุปสาระสำคัญจากการอ่าน และสามารถเรียบเรียง สรุป ลำดับเรื่องราวอย่างถูกต้อง ซึ่งความเข้าใจจากการอ่านบทความจะสะท้อนผ่านการเขียนหรือตอบข้อสอบอัตนัยโดยการจับใจความและวิเคราะห์บทความ ตัวอย่างเช่น กิจกรรมแผนที่ความคิด (Mind Map) เพื่อฝึกเชื่อมโยงความสัมพันธ์และลำดับเรื่องราวที่ความสำคัญก่อนการเขียนบรรยาย ฝึกการแสดงความคิดเห็นด้วยการเขียน เขียนเชิงเปรียบเทียบ เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร ควรส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือในการสร้างความเข้าใจระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนเกี่ยวกับการเขียนและอ่านว่าเป็นทักษะและความสามารถพื้นฐานในการใช้ชีวิตมีประโยชน์ทั้งต่อการเรียนและการประกอบอาชีพในอนาคต ผลักดันกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นผู้เรียนให้เห็นถึงความสำคัญของการอ่านและเขียนเพื่อให้ผู้เรียนมีความพร้อมและความมั่นใจ เช่น กิจกรรมแข่งขันการเขียน สัปดาห์หนังสือ หรือมีโครงการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาผู้สอน ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนส่งเสริมการเขียนแก่ผู้เรียน เทคนิคการสอนที่แปลกใหม่และมีความน่าสนใจแก่ผู้เรียน ตลอดจนส่งเสริมความสามารถของผู้สอนในการประเมินการเขียนของผู้เรียน รวมทั้งสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง เช่น เน้นเรื่องการอ่านเขียนในช่วง 2 สัปดาห์แรกของการเปิดภาคเรียนร่วมกับผู้ปกครอง เพื่อสร้างพฤติกรรมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

3. ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดราชบุรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรกำหนดนโยบายให้โรงเรียนในได้สังกัดดำเนินการส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนาความรู้ การเชื่อมโยงความรู้ด้านทักษะพูด การอ่าน และเขียน รวมทั้งมีนโยบายสนับสนุนผู้สอนในการสร้างภาคีเครือข่ายระหว่างโรงเรียนและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการนิเทศโรงเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสม โดยเฉพาะโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผลการสอนสาระการเขียนในวิชาภาษาไทย ลดลง และสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ และผลักดันให้เกิดความร่วมมือทางการศึกษาที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ไปที่ผู้เรียน ครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดราชบุรี เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ตลอดจนร่วมดำเนินการวางแผนเพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษา

ข้อเสนอต่อการวัดและประเมินผลทางการศึกษา

1. จากผลการเปรียบเทียบผลการสอบ O-NET ระหว่างปีที่มีข้อสอบอัตนัยกับไม่มีข้อสอบอัตนัย (ตอนที่ 3 มัธยมศึกษาปีที่ 3) จะเห็นได้ว่าระหว่างปีที่มีข้อสอบอัตนัยกับปีที่มีข้อสอบอัตนัย ผลคะแนนรวมการสอบ O-NET ในวิชาภาษาไทยแม้มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ แต่ผลความต่างไม่มากนัก (โดยประมาณ 0.63 ถึง 1.84) คะแนน จึงอาจมีการพิจารณานำข้อสอบอัตนัยวิชาภาษาไทยไปใช้เพื่อวัดและประเมินผลใน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยยึดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 อย่างไรก็ตาม ในการออกข้อสอบอัตรานี้ ต้องคำนึงถึงเวลาและความเหนื่อยล้าจากการสอบของผู้สอบเป็นสำคัญ เพื่อลดปัญหาความคลาดเคลื่อนในการวัด (Measurement Error) ที่อาจเกิดขึ้น

2. ในเชิงบูรณาการ บทความที่นำมาใช้ในการออกข้อสอบอาจใช้บทความจากกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น เช่น วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และเป็นบทความที่สามารถอ่านเข้าใจได้ง่ายไม่ซับซ้อนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ นั้น เพื่อให้สอดคล้องกับความรู้เดิมที่ผู้เรียนมี

ข้อเสนอต่อการวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากพบผลปฏิสัมพันธ์ระหว่างปีการศึกษาและสังกัดโรงเรียนของนักเรียนซึ่งอาจได้รับผลกระทบจากความเป็นสังกัดโรงเรียนของนักเรียนและระดับคะแนนถดถอยลงตามช่วงเวลา รวมทั้งข้อมูลที่นำมาศึกษา ในครั้งนี้เป็นการเปิดรับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ด้วยความสมัครใจอาจกระทบต่อการวัดและประเมินผลทางการศึกษา ดังนั้นควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อปิดข้อจำกัดต่าง ๆ เช่น

1. ควรมีการศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของข้อสอบอัตราระหว่างปีการศึกษาให้มากขึ้นและในทุกรายวิชา รวมทั้งตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างด้วยเทคนิคอื่น ๆ เช่น การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพหุกลุ่ม (Multi-group Confirmatory Factor Analysis) เพื่อให้แน่ใจว่ากำลังทดสอบสิ่งเดียวกันอยู่ในทุก ๆ กลุ่มของนักเรียนหรือโรงเรียนที่เข้าทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน

2. ควรทำการศึกษาโดยนำแนวคิดจิตวิทยาการรู้คิด เพื่อใช้สร้างและพัฒนาข้อสอบอัตรานี้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการแต่ละช่วงวัย หรือการวิจัยระยะยาว (Longitudinal Research) เพื่อศึกษาระดับของพัฒนาการในการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการเขียนของผู้เรียนในแต่ละช่วงวัยหรือชั้นปี หรือประเด็นการวิจัยอื่น ๆ รวมทั้งผลกระทบจากการเปิดให้สอบ O-NET ตามความสมัครใจ

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง วิชาภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.
- ตรีคม พรหมมาบุญ และคนอื่น. (2564). ผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน ปัจจัย และแนวปฏิบัติที่ดีในการนำผลการทดสอบไปใช้ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. กรุงเทพฯ: สถาบันทดสอบ ทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).
- ปนัดดา หัสปราบ และนันทนา จันทร์ผั่น. (2564). แนวทางพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยใช้ผลการทดสอบทาง การศึกษาระดับชาติ. กรุงเทพฯ: สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). คู่มือการถอดบทเรียนการแก้ไขปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (LEARNING LOSS). <http://academic.obec.go.th/>

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2566a). รายงานข้อค้นพบการใช้ภาษาไทยของนักเรียนจากการทดสอบ O-NET ด้วยรูปแบบข้อสอบอัตนัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. <https://www.niets.or.th/>

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2566b). รายงานผล O-NET ด้วยแผนที่ประเทศไทย. <https://www.niets.or.th/>

ศรัณย์ พิมพ์ทอง. (2564). การพัฒนาเครื่องมือวัดในการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ กรุงเทพฯ: บริษัท บุคคลส์พับลิชชิง จำกัด

ภาษาอังกฤษ

Bloom, B.S. (Ed.). Engelhart, M.D., Furst, E.J., Hill, W.H., Krathwohl, D.R. (1956). Taxonomy of Educational Objectives, Handbook I: The Cognitive Domain. New York: David McKay Co Inc.

Coady, J. (1979). A psycholinguistic model of the ESL reader. In R. Mackay; B. Barhman; and R. R. Jordan (eds.), Reading in a Second Language, pp. 5-12. Rowley. Mass: Newbury House.

Goodman, Kenneth. (1987). What's Whole in Whole Language (Excerpts). In Dorothy Watson and Kenneth Goodman (eds.), The Whole Language Approach to Reading, pp. 8-9. Paper presented at the Statewide Conference on Teaching English as a Second Language.

Krashen, S. D. (1993). The Power of Reading. Eaglewood, CO Libraries Unlimited.

Williams, E. (1986). Reading in Language Classroom. London: Macmillan Publishers, Ltd.